

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 870. Quænam sint pænæ fugitivorum & apostatarum, eorumque, qui ad fugam & apostasiam cooperantur, aut eos recipiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

ligiosus. Azor. *cit. l. 12. c. 15. q. 3. & c. 16. q. 8.* Sanch. *l. 7. mor. c. 32. n. 8.* Suar. *l. c. r. 8. l. 3. c. 14. n. 5.* Castrop. *Loc. proxime cit. n. 3.* His non obstante, quod soluto matrimonio rato per professionem religionis aut dispensationem pontificiam dos sponsæ reddatur, cum ea illi reddatur, quia ejus dominium semper retinuit. Atque ita in specie ut idemp. *18. n. 2.* & latius, Suar. *l. c. an. 22.* societas non professis ab ea dimissis, si quæ ab illis donata accepit, ex rigore justitiæ reddere non tenetur, quia ea donata sine omni spe recuperationis, qui modus donandi religiosi societatis convenientior est, ut ait Castrop. ne liberius vivant, sperantes se non dimitte-ndos ob non reddenda bona donata. Quin & Societati magis expediens ut possit liberius discipulos dimittere, quamvis tamen, ut iidem, societas ex æquitate soleat bona aliqua ab iis accepta reddere iidem, præcipue si iis ad sui sustentationem egeant.

Quæst. 869. Num fugitivos & ejectos iuste religio teneatur alere.

1. Resp. Primò: Tametsi fugitivos & apostatas per se loquendo alere teneretur religio, quia sub ejus cura & potestate existunt, ut Castrop. *cit. p. 18. n. 3.* ob malitiam tamen eorum, dum malitiosè se monasterii servitio & gubernatione, ob quæ eis debita alimenta, subducunt, monasterium ab hac obligatione liberari tenet. Idem. item Sanch. *l. 6. c. 9. n. 21.* Pirh. *h. t. n. 191.* Wiestn. *n. 170.* Tambur. & alii. Idque exemplo filii, quem à consortio suo malitiosè discedentem non tenetur alere pater, ut Pinell. *in l. 1. c. de bon. mater. p. 1. n. 54.* Surd. *de Aliment. lit. 7. q. 7. n. 1.* item uxoris culpâ suâ divertentis à marito, quam is alere non tenetur ut cum Gl. *in c. significasti. de divor. v. materiam.* Palacios *in rub. de donat. inter vir. & uxor. §. 64. a. n. 6.* quin & ut Wiestn. cum cit. Gl. & AA. expediat Prælatum ad hoc, ut necessariis vitæ subsidiis deficientibus, pœnitentiæ & reditibus consilia capiant.

2. Resp. Secundò: Sed neque iuste ejectos (secus est de injuste ejectis, utpote qui possessione jurium per professionem quæstorum indebitè spoliatus non excidit jure percipiendi alimenta à monasterio) alere tenetur; cum à cura & gubernatione religionis in gravis delicti & incorrigibilitatis pœnam sunt exclusi. Surd. *l. c. q. 35. n. 1.* Sanch. *n. 20.* Barbof. *in c. fin. h. t. n. 4.* Wiestn. *l. c.* Quòd si tamen fugitivus aut ejectus in alio Monasterio ejusdem ordinis est collocatus, huic aut priori monasterio atulit bona, æquum est, ut ex iis alatur. Pirh. *n. 191.* Barbof. *l. c. n. 21.* juxta *c. de lapsis. caus. 16. q. 6.* & si utriusque attulit quid modicum, utrumque contribuere debet, ut Barbof. *l. c.* cum Rodriq. & aliis. Si verò non atulit bona vel non sufficientia pro sui alimentatione secundo monasterio, adhuc alendus expensis prioris monasterii, & si illud non habeat, tunc eum alatur, alere eum debet secundum monasterium; ita Pirh. & Barbof. *ll. cit.* citatis Host. *in c. fin. h. t. n. ult.* Abb. *ibid. n. ult.* Butrio *n. 14.* Cardin. *n. 2. q. 10.* Anchar. *n. 9.* Azor. *cit. l. 12. c. 17. q. 3.* quòd tamen postremum, præsertim si secundum monasterium sit diversi ordinis, non probat Castrop. *cit. p. 18. n. 4.* citans pro se Gl. *in c. si quis raptaverit. 16. q. 6. v. cautiore.* Sylv. *V. apostasia. q. 9. n. 12.* Covar. *de testam. c. 1. n. 20.* Molin. *som. 1. de just. d. 140. vers. quando relig.* Sanch. *cit. c. 32. n. 46.* Suar. *cit. l. 3. c. 14. n. 11.* eò quòd æquum non sit monasterium vel religionem alienam gravari ob religiosi sibi non competentis delicta. Neque placet ei limitatio, quâ aliqui limitant hoc ipsum, minime, quòd secundum monasterium teneatur eum alere si obsequia ab illo & eidem præstita æqui-

valent alimentis, ut Sanch. *l. c.* eò quòd secundum monasterium non teneatur ea obsequia loco alimentorum acceptare. Unde rectius addit Pirh. *l. c.* in eo casu, dum neutrum monasterium eum alere potest; generalem vel capitulum generale providere debere, ac imperare alicui monasterio (intellige sui ordinis sufficienti ad hoc) aut autoritate à papa sibi delegata alteri monasterio ut fugitivum & ejectum recipiat ad agendam pœnitentiam, eique ex misericordia alimenta præstet, si aliunde ea habere non potest. Vel denique Episcopum in defectu aliorum mediatorum teneri subvenire ex generali obligatione, quâ tenetur subvenire pauperibus. ut Sylv. *l. c. q. 10.* Azor. *l. c. c. 17. q. 3.* Sanch. *cit. c. 9. n. 14.*

Quæst. 870. An & qualiter religio solvere teneatur quæ fugitivi & ejecti, apostata extra religionem consumplerunt in sui alimentationem, vel alii in eorum reductionem.

1. Resp. Ad primum: Factas à fugitivo & ejecto iuste (secus iterum est de injuste ejectis) expensas in sui alimentationem & hinc contracta ab iis debita solvere non tenetur monasterium; quia eos secundum jam dicta alere non tenebatur Rodriq. *Tom. 1. qq. reg. q. 33. a. 11.* Tamb. *de jur. Abb. Tom. 3. d. 8. q. 5. n. 2.* Castrop. *rr. 16. d. 4. p. 17. n. 2.* Barb. *l. c. n. 4.* Pirh. *cit. n. 191.* Wiestn. *h. t. n. 172.* Quòd si tamen bona ab iis tempore fugæ, ejectionis, apostasie acquisita accipiat monasterium, tenetur ex iis solvere contracta ab illis debita, ut AA. iidem, ne locupletari videatur cum damno aliorum contra *c. locupletari de reg. jur. in 6.* quin & ut Castrop. *l. c.* ipse fugitivus, ejectus, apostata, si habeat suæ administrationi & dispositioni concessa, ex ipsis satisfacere potest & debet creditoribus suis, qui ipsi spe solutionis alimenta subministrarunt.

2. Resp. Ad secundum: Factas tamen impensas ab alio quodam in illorum reductionem ad ordinem, tenetur solvere monasterium, etiam dum ei nihil ab iis relictum; quia in monasterii utilitatem factæ sunt, & talis reducens utiliter gessit negotia illius; non secus ac Dominus expensas factas in reductionem servi ad potestatem suam tenetur solvere. Sanch. *cit. c. 9. n. 22.* Castrop. *l. c.* Barbof. *cit. n. 4.* Idem dicens de expensis necessariis, quas fugitivus, ejectus, pœnitentiâ ductus sponte rediens in suum reditum fecit, uti tenetur monasterium solvere, quæ pro eo revocando tenebatur expendere.

Quæst. 871. Quanam sint pœnae fugitivorum & apostatarum, eorumque, qui ad fugam & apostasiam cooperantur, aut eos recipiunt.

1. Resp. Primò: Fugitivis qua talibus & in discriminatim omnibus nullæ pœnæ, nullaque excommunicatio aut censura ipso jure incurrenda, saltem jure communi statuta. Nav. *comment. 2. de regul. n. 61.* Suar. *cit. l. 3. c. 1. n. 10.* Castrop. *l. c. p. 17. n. 8.* Wiestn. *h. t. n. 148.* nam dum *c. ne cleric. vel monach. in 6.* pœna excommunicationis statuitur demisso habitu fugitivis, ea non imponitur, ob fugam, sed ob dimissionem habitus ut Castrop. *l. c.* quin & solis sine licentia superioris aut consilio majoris partis conventus ad studia literarum dimisso habitu discedentibus, ut Wiestn. Item dum *Extravag. 1. de regul. excommunicantur religiosi sine licentia recedentes & vagantes,* sermò tantum est de recedentibus dimisso vel non dimisso habitu animo transeundi ad alium ordinem, postquam moniti de reditu intra dies 15. à die monitionis non revertantur, cadente excommunicatione super non reditu intra tot dies Castrop. Wiestn. *l. c.*

Item

Item dum in Bulla Pauli IV. quae incipit *divina bonitas*. Variæ statuuntur poenæ contra temerè vagantes extra religionem non comprehenduntur, nisi solum fugitivi, apostatae, pro ut satis colligitur ex multis repetitio in ea verbo: *apostata*. Ita idem. Uti & ex proamio & tenore Bullæ Pii IV. quae incipit: *sedes apostolica*, & est confirmatoria cit. Bullæ Paulinæ, dum in ea protestatur pontifex se velle contra apostasiam plenius procedere, & eam, quantum est de se, penitus eliminare, adeoque horum pontificum intentio non est, excommunicare simpliciter fugitivos. Ita Suaz. *l. c. c. 2. n. 13*. Sanch. *in sum. l. 6. c. 8. n. 10*. Castrop. *Wiestn. ll. cit. Dixi* tamen: de jure communi; vi enim juris specialis & specialium privilegiorum cuius ferè religioni concessorum fugitivos & apostatas ipso jure incurrere excommunicationem ait Reiffens. *h. t. n. 255*. citatis Casarub. *in compend. v. fugitivus*. Donat. *Tom. 1. tr. 7. n. 25*. Pelliz. *Tom. 2. tr. 8. c. 8. n. 49*. Varia istiusmodi privilegia & Bullas pontificias adducentibus. Quamvis Castrop. *l. c.* dicat an ex constitutionibus in favorem aliquarum religionum editis fugitivi non apostatae excommunicentur aliisque poenas incurrant, non esse suum definire, sed ab unoquoque desuper suas constitutiones examinandas. Sed neque ex eo, dum istiusmodi Bullæ utuntur verbo generali: *recedere, dimittere, desicere à religione*, satis colligi, comprehendi simpliciter fugitivos non apostatas; cum hi religionem non simpliciter dimittant aut ab ea recedant, sed ad tempus (nisi fortè post discessum animo mutato cogitent absolute non redire, & eo animo habitum dimittant) & poenæ non sint extendendæ. Unde Sanch. *l. c. c. 7. n. 11*. censet, excommunicationem aliisque poenas latas contra recedentes à societate in Bullis Pauli III. Pii V. Gregor. XIII. de quibus *Compend. privileg. Societ. V. apostata*, solos fugitivos apostatas comprehendere, contrarium tamen sentiente Suaz. *cit. l. 3. c. 2. n. 16*.

2. Resp. Secundo: Tametsi spectando specialia religionum constitutiones & privilegia, ferè in omnibus religionibus excommunicatio Pontifici vel Generali reservata aliisque poenæ & inhabilitates ad officia ordinis sint statutæ ut Castrop. *cit. p. 16. n. 13. in fine*. verè tamen apostatis, si jus commune spectetur, nullas poenas aut censuras ipso jure latas statutas cum Nav. *l. c. n. 61*, & Suaz. *l. c. c. 1. n. 10. § 31*. tradit Castrop. *cit. p. 16. n. 10*. contrarium asserente Reiffens. *n. 256*. & adducente *c. fin. de apostatis*. Juxta quod suscipiens in Apostasia Ordinem sacrum (secus est de suscipiente Ordines minores) est suspensus ab executione ordinis, non cessante etiam hac suspensione ob reditum illius ad religionem sine dispensatione Apostolica, ita tamen, ut citra illam, si nullum in apostasia recepit ordinem sacrum, reditu ad ordinem sit habilis ad suscipiendos & exercendos. Ut Castrop. *n. 12*. Verùm ad id respondet idem hanc suspensionem non impositam ob crimen apostasie; sed ob crimen receptionis ordinum sacrorum in eo pravo & infami statu. Item adducente *c. fin. dist. 50. § c. cum illorum de sent. ex com.* vi quorum textuum sint irregulares. Item Concilium Trident. *sess. 25. de regul. c. 19*. ex quo desumpto argumento, dum ibi dicitur; *interim nullo sui ordinis privilegio juventur*; priventur privilegiis ordinis, quàm diu in apostasia perseverant. His adde, quòd Paul. IV. in cit. sua Bulla à religione suspendit in perpetuum ab omni ordinis Ecclesiastici executione, ab omni gradu, omnibusque beneficiis obtentis & eorum fructibus ac insuper inhabiles reddit ad quoscunque gradus & beneficia imposterum obtinenda, quæ ipsa admittit

R. P. Laur. Jur. Can. Lib. III.

Suar. *l. c. c. 2. n. 12. § seq.* Verùm ait Castrop. teste Sanch. *l. 6. sum. c. 8. n. 30*. hanc Bullam non receptam.

3. Resp. Tertio: De cooperantibus ad apostasiam, apostatamque recipientibus, idem dicendum, quod de apostatis ipsis; nimirum jure communi nullas latas contra eos poenas; spectatis tamen privilegiis particularibus religionum, excommunicationem ipso facto incurrendam statutam esse, puta ab Innoc. IV. Leone X. Julio II. ut habetur *in compend. privileg. mendicantium V. apostata. §. 8. & speciatim in compend. privileg. Societ. §. 3.* ubi expressè: *Per privilegium concessum Eremitanis S. August. nostri ab ordine recedentes, nisi post mandatum cujusvis superioris eis dem factum intra dies octo proximos ad obedientiam redierint, excommunicationis lata sententia poenam incurrunt, soli summo pontifici reservatam; eidemque sententia subjacent omnes, qui eis auxilium, consilium, favorem præstiterint.* Item §. 4. ubi: *Per privilegium concessum Minoribus ab Innoc. IV. qui retinent nostros sine licentia recedentes ipso facto sunt excommunicati, constat ex eodem compendio privileg. mendicantium, hoc haberi per Bullam authenticam.*

Porro cooperatio in ordine ad hanc poenam, est duplex; positiva & negativa; positive quis dicitur cooperari fugæ & apostasie, suadendo, consulendo, approbando, eam recipiendo, occultando, defendendo fugitivum. Quod tamen postremum sic distinguit Castrop. *l. c. p. 18. n. 1*. ut procedat & peccetur graviter, adeoque incurri videatur dicta excommunicatio, si receptione hac, sustentatione, occultatione, defensione fugitivus firmetur in sua apostasia; secus, si per eam non firmetur, nullaque majore in ea perseverantia causetur, sic apostasie cooperari aliquem, ex eo non satis colligi, cum Suaz. *cit. c. 3. n. 2*. ait Castrop. si fugitivus recipiatur hospitio & sustentetur causâ amicitie, consanguinitatis, gratitudinis, alioque honesto fine, cum istæ actiones ex tali fine susceptæ nimis indifferentes, ut ad perseverantiam in apostasia fovendam conducere possint, sicut foveret eam, si fugitivo suppeditaretur pecunia, equus aliave, ut commodius fugeret, ut Suaz. *l. c.* Idem de occultatione illius dicendum, non dici cooperationem, aut peccari per eam, si aliis à religione sua occultaretur, ne ipse ejusque religio detrimentum honoris pateretur; secus si occultaretur religiosi sui ordinis, maxime prælatis, ne caperetur & reduceretur ab iis. Nisi fortè occultaretur eâ intentione, ne ista occasione capiatur, dum speratur reducendus postmodum minore cum dedecore minori que poenâ ut Suaz. & Castrop. *ll. cit.* Idem dicendum de defensione illius, si defendatur, ne ab aliis injuriatur; secus, ne capiatur à prælato ejusve vices gerentibus, ita etiam ut non excusetur, eum ab iis defendens vi, spe aliâ vice commodius & decentius reducendum; cum non facienda mala (quale est vi resistere prælatis, eum reducere volentibus) ut evaniant bona. Castrop. De cætero cooperari negative, ut dum apostasia non impediatur ab aliquo, qui id posset, etsi peccatum grave sit contra caritatem, quâ quilibet obligatus est malum proximi, præsertim spirituale, dum commodè, hoc est, sine suo detrimento potest; taliter inquam cooperari, non videtur obnoxium excommunicationi. Magis fortè dubitari posset, si non impediendo apostasiam peccaret contra justitiam, dum nimirum ex officio suo vel contractu inito ad hoc tenebatur; quia talis adhuc potius censetur moraliter cooperari. Qualiter verò, qui ad apostasiam cooperatus est, teneatur ad satisfactionem & restitutionem, vide Castrop. *l. c. n. 3.* fusè id examinantem.

LIII 2

TITU-